

XVII. Szeben Megyei Magyar Napok

A megye magyar lakta településein 2015. október 16-án veszi kezdetét a közel tíz napos XVII. Szeben Megyei Magyar Napok rendezvénysorozat. A 2015. október 16. és 25. közötti változatos eseménysorozatra a szervezők mindenkit sok szeretettel várnak.

A hagyományoknak megfelelően a rendezvény célja a Szeben megyei magyar közösség kulturális szórakoztatása és összefogása, szellemi örökségünk megőrzése és ápolása, valamint továbbadása a fiatalabb generációk számára. A rendezvénysorozaton egyaránt jól érezheti magát minden korosztály, hiszen kedvükre válogathatnak a színes és változatos programok közül a kedves érdeklődők!

A gyermekek játékesteken és különféle gyermek-, sportprogramokon vehetnek részt, amíg a felnőttek a hagyományos szüreti bálon sürgöghetnek-foroghatnak, a színházban egy darabot élvezhetnek, vagy akár élő koncerten tapsolhatnak kedvenceiknek. Akik a pörgést kedvelik, azok is megtalálják a számukra megfelelő programot.

Mint minden évben a szervezők most is szem előtt tartják a rendezvény szervezése során, hogy a megye minden magyar lakta településre eljussanak és minden magyar emberhez eljusson a Magyar Napok nyújtotta kapcsolódás valamilyen formája. A részletes programról a kedves olvasók a következő számban, valamint a www.medgyes.ro honlapon informálódhatnak.

Dávid Enikő

A lap megjelenését támogatja a:

2. oldal

Magyar helyesírás reformja

3. oldal

Petőfi Sándor
Program
Medgyesen/RMDSZ prioritásai

4. oldal

Transzfogarasi utazás

5. oldal

Tompa Mihály élete és munkássága

6. oldal

Gyermeotthon
Medgyesen/ Báthory találkozó

7. oldal

RMDSZ küldöttgyűlés

C.I.Bratianu út 32 szám
Millennium Ház
551003 Medgyes
Szeben megye
Tel/fax:0269 832 657
www.medgyes.ro

Szeptember 3-tól jön az új helyesírás: eddig ésszerű volt, ezután észszerű lesz

Ember legyen a talpán, akinek ez menni fog!

Nem árboc, hanem árbóc. Nem immúnis, hanem immunis. Bernadettel helyett Bernadett-tel. Jön a magyar helyesírás szabályainak új kiadása, 12 évig írták, és bele fogunk hülyülni. Vagy hüjülni? Évek óta találgatták a magyar nyelvet szerető emberek, mikor jön már ki az új helyesírás; kicsit olyan volt az egész, mint Columbo felesége, sokat emlegették, de csak nem jelent meg. Aztán a Magyar Tudományos Akadémia 12 év után megtörte a csendet, és májusban bejelentették, hogy szeptemberben jön az új szabályzat – írja az Index portál.

Mivel májusban nem erőltették meg magunkat, hogy csokorba szedjük a helyenként a napi nyelvhez igazodó, másutt az úri huncutság kategóriájába sorolható módosításokat, most – a teljesség igénye nélkül – szintén az Index korábbi terjedelmes cikke alapján, néhányat összegyűjtöttünk belőlük. Kizárólag csak a miheztartás végett.

Lesznek szavak, amelyeket másképp írunk

Mostantól a szabályzat igazodik ahhoz, hogyan ejtettük, írtuk (az eddigi szabályok szerint rosszul) bizonyos szavainkat. Talán ez az a változás, ami a legtöbb embert érinti: ha a közizlés ellenére megtanulta, hogy kell helyesen írni, akkor most tanulhatja újra, ha meg mindig is magáról tett rá, hogy az immunist valójában immúnisnak kellene írni, a sámánizmust meg samaniz-

egység között csupán ebben a vonatkozásában van különbség, akkor a kis kezdőbetűs szó megelőzi a nagy kezdőbetűst, például: jácint, Jácint, szűcs, Szűcs, opera, Opera, viola, Viola.” Eddig teljesen mindegy volt, hogy viola vagy Viola, írhattuk akármilyen sorrendben.

Szintén az iskolai nyelvtankönyvek kedvenc példái közé tartozott a Bernadett > Bernadettel forma, ahol egyszerűsödés történt az eddigi szabályzat szerint, mivel keresztnévről van szó. Családnevekre viszont nem vonatkozott ugyanaz, ott kötőjelezni kellett, például: Széll-lel. Mostantól viszont nem lesz különbség, minden tulajdonnév toldalékolására ugyanaz vonatkozik majd: nincs egyszerűsítés, azaz Bernadett-tel.

Jó hír viszont, hogy a dátumok írása egyszerűsödik: „1. vagy 1-je, 1-én vagy 1- jén, 1-ig vagy 1-jéig stb. Az elseji vagy elsejei szóalak számjeggyel írva: 1-i vagy 1-ji vagy 1-jei.” Azaz mindegyik alak elfogadható lesz, nem csak például az eddig helyes 1-ji.

Ez annyira nem észszerű

A helyesírás új kiadásával kapcsolatban a legtöbbet idézet változás az úgynevezett képzőszerű utótagok helyesírásához kapcsolódik. Az eddigi írásmóddal ellentétben a -fajta, -féle, -nemű, -rét, -rétű, -szerű stb. utótagot a közszókkal egybeírjuk, például: másfajta, tízféle (de: 10-féle), többféle, egynemű, negyedré, sokrétű, gipszszerű, nagyszerű.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az ésszerűt eddig így írtuk, mostantól pedig két sz-szel fogjuk, észszerűnek. Amúgy mostantól az óra-

musnak, akkor mostantól jól fogja írni.

Ugyanígy a burából búra, a bedekkerből bédekker és a reverzibilisből reverzibilis lesz. Jelentésváltozás miatt szeptembertől egybeírjuk a nagyratörőt és a tenyérbemászt – ezeket eddig raggal jelölt határozós kapcsolatnak tekintette a szabályzat, és különírta, mint például azt, hogy eszébe jut vagy fején talál. A legmegfoghatatlannabb szótári változás azokhoz a szavakhoz kapcsolódik, amelyeket mostantól azért írunk a szabályzattól eltérően, mert a szaknyelv máshogy írja. Így lesz az első fokú ítéletből elsőfokú ítélet. A fekete dobozból mostantól feketedoboz lesz, a paraolimpiából paralimpia, a szabad versből szabadvers, a vegyes úszásból meg vegyesúszás.

Voltak szavak, amiket eddig egyszerűen hibásan írtunk, ha a szótárakra hallgattunk, ezeket most újraszabályozzák: ezért az örökkön-örökké mostantól örökkön örökké, kötőjel nélkül, a sete-suta szintén megszabadul a kötőjeltől, mostantól egybe kell írni.

A kötőjelekkel vívott harcaink folytatódnak

Bár a kötőjeleket mindenki a pokolba kívánja, nagyon sok szabály vonatkozik rájuk, szinte lehetetlen megjegyezni az alkalmazásukat. Arról nem beszélve, hogy sokat nem tesznek hozzá a helyesíráshoz. Főleg a nagyköötjel, amiről olvasóink nagy része valószínűleg nem is hallott, és ezért nem is nagyon hibáztatható. A géptípusokat például eddig nagyköötjellel kellett írni: MiG-

percet is lehet majd úgy írni, ahogy eddig mindenki írta: 13:43. Valószínűleg nem sokan tudták, hogy eddig valójában a 13.46 alak volt a helyes.

A szótagszámlálás is bonyolultabb lett

Ez a sok esetben a kötőjel mizériát is maga után vonó szabály mind közül az egyik legbonyolultabb. Ha valaki e tekintetben egyszerűsödésre számított, felejtse el. Mint tudjuk, a szótagszámlálás szabálya valami olyasmi, hogy a túl hosszú nyúló összetételeket – többnyire a két fő összetételi tag határán – tagolni kell. Azaz, ha valami 6-nál több szótagból és 2 elemnél többől áll, kötőjelet teszünk. Egyszerűnek tűnik? Nem az. Először is, mi a szótag?

Ez még viszonylag könnyen meghatározható: egy hang vagy hangcsoport a szóban; általában egy magánhangzóból és egy vagy több más-salhangzóból áll. De mi a szóelem, mi számít önállóan annak (tehát számolni kell)? A tőszavak: ez egyszerűnek tűnik, de azok is, amiknek önálló használata a történelem során már elhomályosult, legalábbis nagyon gyakran eleve összetett szavakban fordulnak elő, így nem könnyű észrevenni őket (például a hó/nap ilyen). Ez az aprónak tűnő különbség több szabályra kihat, például az -s képzős mellékneveknél csak az egyszerűeket írjuk egybe, így lesz egynapos, viszont egy hónapos (mivel utóbbi már összetett szó).

Szintén önálló szóelemnek számítanak az idegen szavaknak csak a magyarban önállóan is használatos elemei, centi-, deci-, extra-; itt hoz egy kisebb változást az új szabályzat: „Az idegen szavakat és előtagokat akkor tekintjük külön ösz-

–21, F–16, Apollo–11 (- ez a kötőjel szem-lélteti a különbséget).

Ennek vége: az új szabályzat kimondja, hogy a géptípusok nevét a gyártók határozzák meg, nem a szabályzat: „A szaknyelvben bizonyos esetekben nem kifogásolható (az értelem pontos tükröztetése érdekében) a nagyköötjel használata sem.” Tehát eddig legalább tudtuk, hogy a gépneveknél nagyköötjel kell, mostantól viszont tudjuk, hogy ott nem, viszont bárhol máshol, ahol a szaknyelv nem kifogásolja, használhatjuk. Példa: mostantól nem fény-árnyék hatás, hanem fény-árnyék hatás.

Mindent Lehet Nagy Kezdőbetűvel Írni, Amit A Jogászok Szeretnek Úgy

Mostantól nincs kötelező kisbetűzés, hanem az új szöveg szerint: A köznevek nagybetűs kezdése nem szokásos a magyar írásgyakorlatban, kivéve a hivatalos iratokban (például: Alperes, Felperes, Eladó, Vevő, Szerző). Az intézmények kisebb egységeinek típusukra utaló megnevezését helyesebb kis kezdőbetűvel írni. Azaz mostantól jöhet a tisztelt Bíróság meg a főméltóságú Hivatal, stb.

Az iskolások is jól megszívják

Alapvetés: „A betűrendbe sorolás szempontjából nem teszünk különbséget a kis- és a nagybetűk között. Ha azonban két besorolandó

szetételi tagnak, ha önállóan is használatosak, például: miniszoknya, miniszoknya-viselet, vagy ha önállóan is használatos utótag járul hozzájuk: antialkoholista, antialkoholista-klub, biotechnológia, biotechnológia-ipar; stb.”

Emellett önálló szóelemnek számítanak a két vagy több szótagos igeekötők, például előadás, előrelépés, visszafizetés, és a képzőszerű utótagok, például -fajta, -féle, -szerű. Nem számítanak önálló szóelemnek az egy szótagos igeekötők, például ki-, be-; azok az idegen előtagok, amelyekhez önállóan nem használt utótag járul (például az interferencia, mivel ferencia nincs a magyarban), és azok az elemek, amelyeknek külön jelentése már nem átlátható (például a televízió szóban lévő vízió, ezért a televíziókészülék egyben van).

Ezt az egészet toldja meg az új szabályzat még azzal, hogy „Szótagszámon az összetett szó jel és rag nélküli alakjának szótagszámát értjük. A képző – az -i kivételével – beleszámít a szótagszámba.” Azaz korábban a gépjárművezetőt egybeírtuk, míg a gépjármű-vezetői már külön volt. Ennek vége: mostantól a gépjárművezetői is egyben lesz, ahogy a vendéglátóipari és a magánnyugdíjpénztári is elhagyja a kötőjelet.

Ha idáig végigküzdötte magát a cikken, és enyhe fejfájást érez, akkor tudnia kell, hogy ez teljesen normális. Ember legyen a talpán, aki ezt az új észszerűséget követni tudja. Mindenesetre tény, hogy az új szabályzatot hivatalosan szeptember 3-án 10 órakor jelentik be az MTA székházában. Isten óvjon mindenkit a magyar helyesírástól! :)

Szeben megyében, Medgyesen a Petőfi Sándor Program egyik ösztöndíjasa

Augusztus közepétől kezdve kilenc hónapot tölt Medgyesen a fedémesi származású Varga Emese, hogy együttműködjön a medgyesi magyar fiatalok érdekképviselői szervezetével (Medgyesi MADISZ) az elkövetkezendő időszakban, mely során az ösztöndíjas munkásságát a szervezet elnöke, Balázs Botond egyengeti.

A Nemzetpolitikai Államtitkárság 2015 augusztusában indította el a Petőfi Sándor Programot, melynek medgyesi ösztöndíjasa, Varga Emese, augusztus 15-én érkezett meg a Szeben megyei településre kilenc hónapos kiküldetésre, mely során a Medgyesi MADISZ látja el a fogadószervezet szerepkörét. A program alapvető célja a Kárpát-medencei szóránymagyarság megerősítése, valamint egy olyan közösségi háló kialakítása, mely első körben lassítsa, majd hosszabb távon megállítsa és visszafordítsa a magyarság számarányának csökkenését – ezen, a kilenc hónapos kiküldetési idő alatt ötven magyar fiatal ösztöndíjas munkálkodik.

A Medgyesi MADISZ a térség egyik legaktívabb ifjúsági szervezete, célközönsége elsősorban a medgyesi fiatalság, viszont együttműködik a megye minden formális és non-formális intézményével, amely erősíti a magyarság megmaradását a megyében. Rendezvényeikkel célba vesznek minden korosztályt, változatos programjaikkal egyaránt nyújtanak kikapcsolódási és feltöltődési lehetőséget mindenki számára, amelyek

során a medgyesi magyar közösség kohézióját erősítik. Ilyen programok például a minden évben általános iskolások számára létrehozott Úszótábor, a nemzeti ünnepekre való megemlékezések közül az Ökomenikus Pásztorjáték, a Szeben megyei Magyar Napok rendezvénysorozat, vagy a Vándorcsizma Néptáncfesztivál megszervezése. A további programokról részletesebben található információkat a szervezet által működtetett www.medgyes.ro honlapon, mely a megye magyarságának egyik fő információ forrása. E mellett Szeben megye egyetlen magyar nyelvű ingyenes, kulturális és közéleti havilapját is fenntartja, a Nagy-Küküllőt.

„Medgyesi ösztöndíjasként elsődleges és legfontosabb feladatomban tekintem, hogy a szervezettel együttműködve munkám során minél jobban hozzájáruljak a megyében élő magyar közösség összekovácsolásában, tudatos megmentésében és hagyományaink továbbvitelében.

Fontosnak tartom, hogy a változatos programokkal/rendezvényekkel eljutva minden korosztályhoz, képesek legyünk megerősíteni a már meglévő kapcsolatokat, és ápolni kultúránkat, hagyományainkat, valamint tudjunk olyan új felületeket létrehozni, melyek hozzásegítenek a magyarságtudatunk minél büszkébb és tudatosabb megéléséhez” – nyilatkozta Varga Emese.

Mind a fogadószervezet, mind az ösztöndíjas bizakodva tekint a jövőbe: „Az elkövetkező kilenc hónapban olyan lehetőséget/segítséget kaptunk a Magyar Kormánytól a Nemzetpolitikai Államtitkárságon keresztül, melynek hiánypótló jellege megcáfolhatatlan. Szóránymagyarságban az egyik legnagyobb gondjaink közé tartozik az emberi erőforrás hiánya, ezt a hiányosságot a közösségszervezés terén is megérezzük. Eppen ezért nagyon örülünk annak, hogy az elkövetkezendő hónapokban segítségünkre lesz Varga Emese” – hangsúlyozta Balázs Botond, a Medgyesi MADISZ elnöke. Hozzátette, ez idő alatt lesz ideje megismerkedni a helyi közösség elöljáróival, illetve az önkénteseikkel és mindazokkal, akikkel együttműködünk a közösségépítés folyamatában. Emese részt fog venni minden olyan találkozón, egyeztetésen, megbeszélésen, mely a helyi és megyei magyarságot érinti, hiszen ahhoz, hogy valóban tudjon segíteni és közösen előrelépéseket tudunk tenni, szükség van arra, hogy megismerje közösségünket, gondjainkat.

Az RMDSZ törvényhozási prioritásai a következő ülészakban

Az adótörvénykönyv elfogadása, az autonómiatörvény véglegesítése, és más, a kisebbségi jogokhoz kapcsolódó jogszabályok jelentik a prioritást az RMDSZ-es honatyák számára a kedden kezdődő őszi parlamenti ülészakban.

Minderről a képviselőházi és a szenátusi frakció tagjai a hét végén egyeztettek a Kolozs megyei Tordaszentlászlón tartott informális találkozásukon. Máté András, képviselőházi frakcióvezető a Maszol-nak hétfőn elmondta, hogy az ülésen majdnem teljes volt a létszám, csak néhányan maradtak távol, „igazoltan”. A politikus emlékeztetett arra, hogy a héten várhatóan szavaz a parlament az adótörvénykönyv végleges formájáról. Az RMDSZ álláspontja az, hogy az ÁFA-kulcsot 19 százalékra kell jövőre csökkenteni. „Mi is részese voltunk a Boc-kormány annak idején, amikor az áfát 19-ről 24 százalékra emelték. Ez azonban csak egy ideiglenes intézkedés volt” – magyarázta Máté.

A frakcióvezető tájékoztatása szerint az ülésen téma volt az autonómiatörvény is. Elhang-

zott, hogy szeptemberben lejár a konzultáció a jogszabályról, és az RMDSZ egyeztetni szeretne még a tervezetről az MPP-vel is. Arról nem született döntés, hogy mikor nyújtsák be a törvényt a parlamentbe. „Személyes véleményem az, hogy be kell nyújtani mielőbb a tervezetet. Ismerjük meg a kollégák a szándékainkat, ha nem nyújtjuk be, nincs miről vitázni” – mondta a politikus.

Mátétól megtudtuk, hogy a parlamentben ősszel elfogadásra vár két, a kisebbségi jogokat is érintő jogszabály. Az egyik a levéltári törvény, a másik a kisebbségi nyelvek európai chartájának alkalmazására vonatkozó tervezet. Utóbbit az RMDSZ kezdeményezte, és előírja a kisebbségek nyelvének használatát a helyi közigazgatásban és az igazságszolgáltatásban ott, ahol ez még nem történt meg. A politikus kérdésünkre elmondta, a többi párttól eltérően az RMDSZ frakciói a parlamenti ülészak kezdetén nem választanak új vezetőséget. A két frakcióban ugyanis legutóbb februárban volt tisztújítás, a vezetők mandátuma pedig egy korábbi döntés értelmében egy évre szól.

Megérkezése óta az ösztöndíjas lány részt vett a medgyesi Szent István-templomban megrendezett ünnepi szentmisén, ahol megismerkedett a helyi közösség tagjaival és elöljáróival, valamint a nemrég megnyílt Adolf Kolping Gyermekek otthon vezetőivel, nevelőivel. Az augusztus végén megrendezésre került Habpartyn szervezőként volt jelen, melyet a Medgyesi MADISZ és a Medgyesi Diákönkormányzat együtt szervezett meg, a két nemzet fiataljainak teremtvén egy olyan alkalmat, ahol fesztelenül ismerkedhettek és jól érezhették magukat. Ezt követően részt vett a Brassó megyei Predealon megrendezett Brassó és Szeben megyei fiatalok közös táborában, melynek célja a két szóránymegye közötti kapcsolat fejlesztése volt. A táborban a két szervezet tagjai többek között a 21. század okozta kihívásokról beszéltek, melyekkel meg kell küzdeniük, a kölcsönös tapasztalatcserével segítve egymás munkáját.

Az elkövetkező hetekben a 17. alkalommal megszervezett Szeben Megyei Magyar Napok rendezvénysorozat eltervezésében fog segíteni, majd az előkészületi munkálatokon és a magyar napok megvalósításában vállalt aktív szerepet.

A Petőfi Programról a következő honlapon tájékozódhatnak: www.petofiprogram.hu

Varga Emese

RMDSZ. Sajtóiroda

Felhők között, a transzfogarasi úton

A nyár már lassan búcsúzik tőlünk, egyesek már nagyon távolinak érzik a nyaralást és már a következőt tervezik, mások meg az őszi kirándulásokon törik a fejüket. A mostani ajánlatom felkeresése nagyban függ az időjárástól – főképp a havazástól, mivel általában szeptember végén, október elején már nem lehet végigmenni rajta, mert le szokták zárni. Gondolom sokan hallottak erről az útról, mert igen, egy útról és annak látványosságairól lesz szó ebben a cikkben: a Transzfogarasi Útról – románul Transfăgărășan. A leghíresebb látnivalók, mint például a Bâlea tó a hozzá tartozó vízeséssel, vagy a mesterséges Vidraru gát sokak számára ismerősen hangozhatnak, de ezeken kívül más látványosságokról is szó lesz a következőkben.

Mielőtt az útitervet bemutatnám és a látnivalók részleteibe belemennék, íme néhány általános információ a Transzfogarasról: a Fogarasi Havasok között a 7C nemzeti út 151 km-en keresztül kanyarog. Az 1970-es években építtette Nicolae Ceaușescu, több mint 800 hídja van, Erdélyt (Szeben megye) összeköti Havasalfölddel (Argeș megye), az ország második legmagasabban fekvő útja a Transzalpina után. A sok szerpentin és hiányzó korlátok miatt nem ajánlott az éjszakai utazás, este 9-kor éppen ezért le is szokták zárni. Az utóbbi években egyre többen látogatnak el ide, ezért hétvégeken különösen zsúfoltnak tűnhet, a legjobb ha hét közben járják végig. Az út minőségéről csupán annyit, hogy végig aszfalto-

megváltozik, egymást váltják a tűkanyarok. Ahogy emelkedünk a lombhullatókat fenyvesek, ez utóbbit pedig sziklák váltják fel, 1800 méteren még nyár derekán is szokott lenni hó.

Az első megálló és egyben az első látnivaló a Bâlea vízesés (60 méter magas), melyet autóból csak távolból lehet megcsodálni, de gyalogosan, másfél óra alatt gyalogosan is megközelíthető. Itt egy szálloda is van (a neve Hotel Bâlea Cascada) meg árusok, akik kürtös kalácsot, perecet vagy különféle emléktárgyakat ajánlanak a turistáknak. Az argeși részen is található egy vízesés, igaz kisebb és kevésbé látványosabb, neve a Zerge vízesés (Cascada Capra, mely 40 méteres). Ez a Zerge tóból ered és egyik hídról meg lehet csodálni.

Folytatván az utat, elérünk a Transzfogaras legmagasabb pontjára, ahol a 11 méteres mély kristálytisztá vizű Bâlea tó található, itt általában mindenki ebéd- és fényképszünetet tart. Megéri a

tavat körbejárni, vagy ha nincsen megfelelő felszerelésük, akkor legalább azt a részét, ahol nincsenek sziklák. Románia legmagasabb csúcsaihoz innen vezetnek ösvények, így akinek kedve van és ereje bírja, ellátogathat a 2458 méter magas Negoiu és a 2544 méteres Moldoveanu csúcsokhoz. A rezervátumban, amelyhez a tó is tartozik, ritka növényeket és állatokat láthatnak (pl. havasi gyopárt, hiúz vagy zergét).

Az alagút, mely a tó közelében van és összeköti az északi részt a délivel 900 méter hosszú, viszont nem mindig lehet átmenni rajta (ha pl. lavinaveszély van, vaskapukkal lezárják mindkét végét). Mivel az alagút szűk, nincs kivilágítva és formája miatt nem lehet látni a végét, kicsit furcsa érzéseket kelthet azokban, akik az ilyen helyeket nem kedvelik. Állítólag járda is van az alagútban és gyalog is végig lehet menni rajta. Kiérve, egy egészen más táj tárul szemeink elé: a Fogaras déli oldala már nem annyira kanyargós, több nap éri, ezért sokkal zöldőbb és hófoltokat sem lehet itt már látni. 25 km után megérkeznek a következő megállóhoz: a Vidraru tóhoz és ennek gátjához. Mivel itt a tó mentén halad végig az út, nagyon tekervényes, nagy figyelemmel és elővigyázatosan vezessenek.

A Vidraru gátat a '60-as években építették az Argeș folyó vizét befogva, a gát vizét áram előállítására használják, ezért nem meglepő, hogy egy villamosság műemlék is található a gát köze-

lében, mely egy modern Prometeuszt ábrázol. Hajókázni is lehet a tavon, viszont, ha nem gyűl össze elég turista, megtörténhet, hogy sokat kell várniuk az indulásra, ezért válasszák inkább a csónakázást. A Vidrarunál az út kettéválk: jobbra egy csendesebb, kevésbé forgalmas mellékúttal folytatódik, ez a motorbiciklisek kedvenc útvonala, legtöbbször azért a baloldalt választják, amely a Poenari várhoz vezet.

Távolról már lehet látni a XV. századi Poenari vár romjait, könnyen meg lehet találni a feljáratot hozzá, jól ki van jelölve a hely, Căpățânenii Pământeni közelében található. A 44 méter hosszú épületnek öt tornya volt és több emelete. A sziklák tetején található várát nagyon meredek ösvényen lehet megközelíteni, de a panoráma lenyűgöző. Mesébe illő hangulatot áraszt a vár minden zuga, de tulajdonképpen véres múlttal rendelkezik, gondolom elég azt megemlíteni, hogy búvóhelyként szolgált és Vlad Tepeș tulajdona volt. Ezen a környéken könnyen lehet szállást találni, egymást váltják a panziók, van amiből válogatni, viszont jó előre lefoglalnia szobát, hogy ne ériék kellemetlen meglepetések.

Kirándulásunk utolsó látnivalója a Curtea de Argeș-i (Argyasudvarhely) kolostor és annak temploma, melyeket építészeti gyöngyszemeknek tekintenek. Románia már többször jelölte az UNESCO listájára, eddig még nem került fel. Az 1500-as évek elején építtette Neagoe

Basarab, a híres Manole Mesterrel, aki a legenda szerint feleségét befalazta az épületbe, így sikerült felépíteni a kolostort. Innen nem messze található egy kút, mely az ő nevét viseli. A fehér márványból épült kolostor nem csak kívülről nyújt érdekes látványt, hanem ennek belsejében XVII. századi festmények és ikonok vannak kiállítva.

Mivel nagyon népszerű volt a román királyi család körében, ide temették I. Károly Királyt és Erzsébet Királynét.

Toth Zoltán

Nagy népi-nemzeti költőnk – Tompa Mihály

Tompa Mihály magyar költő, a népi-nemzeti irodalmi irányzat egyik legje-lentősebb képviselője, református lelkész, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, 1817. szeptember 28-án született Rimaszombaton. Apja, id. Tompa Mihály, elszegényedett nemesi származású iparos – csizmadia – volt, a Borsod vármegyei Igricből költözött Rimaszombatra, elődei azonban, a családi hagyomány szerint Székelyföldről származtak.

Életrajza

A szegény sorsú szülők első gyermeke Mihály volt. Cselédként dolgozó édesanyját 1821-ben elvesztette, apja részeges csizmadia volt, önpusztító életmódja korai halálához veze-tett. Az árva fiú nagyszüleihez került Igricre, ahol keményen dolgoztatták. Itt töltötte gyermekéve-it, e változatos tájon és kultúrában oltódott lelké-be a természet szépségei iránt való rendkívüli fo-gékonyság, valamint a magyar néplélek szeretete és ismerete. Akárcsak Petőfi vagy Arany, ő is a társadalom mélyrétegeiből emelkedett fel, csak útja szomorúbb, nyomaszóbb volt, mint társaié. Tanulni akar, de tudja, hogy el kell tartania magát. Tizenöt évesen, tanítója, Biharo György felismerte benne a tehetséget, és a község földesura-inak – a Szentimrey családnak – a pártfogásába ajánlotta. Támogatásukkal a fiatal Tompa Mihály 1832 őszén a Sárospataki Kollégiumba kerülhetett, mint szolgadiák. Ebben az időszakban sokat

kellett nélkülöznie, de ez a tanulmányi előrehaladását nem korlátozta, mindig jeles eredménnyel zárta az évet. egy alkalommal – részint anyagi szükségből, részint egyik tanítójának méltatlan bánásmódja miatt – elhagyta Sárospatakot és az akkori szokás szerint beállt házitanítónak a református kollégiumba. 1837-1838-ban segédtanító volt Sárdbogárdon, de visszavágyott és vissza is

ment a Sárospataki Kollégiumba, ahol 1845-ben befejezte kollégiumi tanulmányait, és nevelői állást vállalt. Eperjesre hívták, ahol baráti viszonyba lépett Kerényi Friggyessel, a fiatal lírikussal és megismerkedett a pár év alatt országos hírűvé emelkedett Petőfi ándorral, akit már 1847-ben költői levéllel keresett föl a bártfai fürdőről. E találkozás emlékét őrzi hármuk költői versenye az erdei lakról. Nevelői állását még abban az évben elhagyta, Pestre ment, hogy népregéit kiadhassa és az ügyvédi vizsgájára készüljön. Járt az egyetem jogi előadásaira, még többet íróbarátai közé; egy ideig súlyos betegen feküdt (vérhányás miatt) a Szent Rókus-kórházban, és későbbi hipochondriája már ekkor kerülgetni kezdte a különben erős testű és jó kedélyű fiatal férfit. A kórházban írta több szép verse közt a *Télen-nyáron* kezdetű ismert népdalát, verseit a szerkesztők szívesen látták, s ő egyik tagja lett a Tízek társaságának, ahol Petőfi hatására fokozott érdeklődéssel fordult a népköltészet felé.

Tompa 1847 késő tavaszáig maradt a fővárosban. Még 1846-ban írta és az év végén beküldte Szuhay Mátyás című költői elbeszélését a Kisfaludy Társaság emlékezetes pályázatára, amelyen 1847 elején a pályadíjat Arany János Toldija nyerte el. A *Szuhay Mátyás* ekkor dicséretben és külön jutalomban részesült és az év folyamán a Kisfaludy Társaság pályaművei közt megjelent. Arany e diadalával egyszerre kiegészült az ifjú nagy költők triumvirátusa (Petőfi, Arany, Tompa). Tompát a Kisfaludy Társaság 1847 elején

tagjává választott, aki székét még ez évben elfoglalta. *A vámosfalusi jegyző* című költői elbeszélésével. Ugynezen évben adta ki vegyes költeményeinek első, már válogatott gyűjteményét, *Tompa Mihály versei* címmel (Pest, 1847).

Ebben az évben véget is ért bohém korszaka, hiszen 1847 tavaszán Beje – Gömör vármegyei község – református gyülekezete meghívta lelkipásztorául, ő elfogadta a meghívást és ezzel megtalálta azt a pályát, melyen holtáig megmaradt. 1848-ban betegeskedése és szembaj bántotta, és orvosi tanácsra Grafenbergbe ment üdülni. Mikor hazaért, már kitörlt a szabadságharc, s ő a gömöri önkéntesekkel szintén a háborúba sietett, ahol mint táborigazgató dolgozott. Az – 1848, márciusi forradalom után indult Nép Barátja (Vas Gereben és Arany János lapja) munkatárs volt. 1849 elején a jövedelmezőbb keleméri lelkésszégre hívták meg, ahol május 1-jén nőül vette Söldes Emiliát, egy nemesi ház leányát, akivel holtáig a legpéldásabb szeretetben élt.

Harminckét évesen nősült, de a boldogságot keserves évek kísérték: kisgyermeke meghalt, feleségéről pedig kiderült, hogy gyógyíthatatlan beteg. Tompa ezek után folyamatosan politikai és vallási kételyek között gyötrődött, újra meg újra kísértette az öngyilkosság gondolata. Nem volt már egyéb vigasza, mint a költészet, versei az elnyomatás korában páratlanul népszerűek lettek. Allegorikus költeményekben fejezi ki a saját és nemzete bánatát, a versek egy része kéziratban másolatban keringett szerte az országban. *A gólyához* című nagy elégiát az egész nemzet a saját bánatának kifejezéséeként olvasta, ami miatt bűnvádi eljárás is indult a költő ellen. Büntetése képpen hosszú ideig nem hagyhatta el a faluját.

Hamar öregszik, ötvenéves sincs, amikor már aggastyánnak tudja magát. Hiába ünnepelt költő, a dicsőség alig ad kárpótlást közgondjaira és magánbánataira. A kiegyezés ötvenéves korában már a haldoklás határán éri. 1866-ban Bécsbe ment Skoda orvostanárhoz, aki megállapította nála a szívtágulást. Kétségbeesetten tért haza, s ettől fogva élete valóságos haldoklás volt. Az utolsó télen írt leveleiben sorra elbúcsúzott barátaitól. Az akadémia 1868 márciusban egyhangúan az ő költeményeit koszorúzta meg bagy jutalmával. Ez volt utolsó öröme. 1868. július 30-án, alig 50 éves korában, meghal. Temetése nemzeti gyász volt.

Költészete a szabadságharc után

Virágregéinek sajátos hangulatvilágában felismerhetők a hazai szimbolizmus első hangjai. Más verseiben nagy erővel szólal meg a reménység. De Tompa mégsem a kiegyezésben keresi a nemzet további útját, de a kiegyezésen kívül nem lát más lehetőséget. Gondolatait olykor levélben osztotta meg Arany Jánossal, kinek barátsága igen sokat jelentett Tompa számára. lírai költeményeket, románcokat írt, eleinte még az Athenaeum költőinek modorában, majd regéket is, némileg már a maga hangján. Első költeménye a Mohos váromladékon című románca 1841-ben jelent meg az Athenaeumban, pontosan egy évvel Petőfi híressé válása előtt. Életművét népregéi tették sajátossá, amelyeket már a kollégiumi évei során megírt, de csak később adott ki Népregék, népmondák címen 1846-ban.

A szabadságharc bukása után az országos gyász lelke mélyéig megrendítette a melankóliára hajló költőt, aki jobban tudott hangot adni a bá-

natnak, a sajnó fájdalomnak, mint a harci mámor-nak, s ekkor, az önkényuralom éveiben bontakozott ki patrióta költészete. Ekkor írta hazafias allegóriáit, amelyekben a maga képekben gondolkozó, szimbolizáló, szemléletes módján szólt a nemzethez, kifejezve gyászát, erőt, bizalmat, reményt csepegtetve lelkébe. E burkolt jelentésű költemények, leginkább kéziratban, országszerte elterjedtek (*A gólyához*, *A madár*, *fiaihoz* stb.), s amíg a hatalom emberei kevésbé köthettek beléjük, az igaz magyar szív megérezte mondanivalójukat. Rövid hallgatás után nyilvánosan is fellépett a Hölgyfutárban és a Szilágyi Sándor által szerkesztett Pesti Rüpívekben, Forradalmi Emlekekben.

Mire a papi hivatás mellett döntött, már országos hírű költő lett. Őt is megigézi – Arany Jánoshoz és Petőfi Sándorhoz hasonlóan – a népdalok szépsége, természetessége, formai tisztasága, elragadják a regék és mondák. Ezeket tekinti példának és mércének a maga költészete számára, de stílusa mégis a reformkor lírai hangvételű almanachlírájához állt közelebb. Úgy lépett a költészet színterére, hogy az érzelmes almanachlira csiszoltságát egyesítette a népi hangvétellel és a népregei témavilággal. Összebarátkozott Petőfivel, politikai nézeteik is hasonlóak voltak. A már ismert költőnek számító Tompa Mihály is írt elbeszélő népi ihletésű elbeszélő költeményt az akadémiai pályázatra, akárcsak Arany János, de Tompa Szuhay Mátyása csak második lehet Arany Toldija mögött.

folytatás a következő számban...

Gyermekotthon nyílik Medgyesen

Szeptember végén nyitja meg kapuit a Dévai Szent Ferenc Alapítvány gyermekotthona Medgyesen, a Boldog Adolf Kolping tiszteletére épült házban, melyet Bőjte Csaba amerikai adományból újíttatja fel. A ház vezetője a zalaegerszegi származású pedagógus Nagy Mariann, akinek munkáját a már hosszú évek óta nevelőként tevékenykedő, szociálpedagógus, Márton Sándor segíti Szovátáról.

A ház megnyitása óta komoly renoválási munkálatok folynak, többek között szükség van egy új konyha kialakítására, mellyel az ígéretek szerint szeptember végéig elkészülnek. Szükség van tehát a segítő kezekre, hogy minél hamarabb az előírásoknak megfelelő legyen a ház, hogy befogadhassák a rászoruló magyar gyermekeket. A ház lakhatóvá tétele mellett fontos, hogy besegítsünk a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítésében, gondolok itt élelmiszerekre, gyógyszerre, tisztálkodási- és tisztítószerekre és minden olyan dologra, amitől otthon lesz a házból, ezek beszerzéséhez elsősorban a helyi közösség segítségére számítunk, de szeretettel és hálával fogadnak minden segítséget, akár honnan jönne is.

A felújítási munkálatokban és az otthon beindításában a Medgyesi MADISZ önkénteseivel aktív részt vállaltunk/vállalunk, hiszen a medgyesi közösség érdeke, hogy minél hamarabb, minél több magyar gyermeknek biztosítsunk a városban egy új, biztonságos otthont.

Széleskörű társadalmi összefogásra van szükség, nemcsak az otthon felújításához és elindításához, hanem fenntartásához is, hiszen ezek a gyermekek magyar óvodába, iskolába fognak járni, magyar nyelven ismerkednek a magyar

kultúrával és a medgyesi magyar közösség szerves részét fogják képezni.

Kapcsolat: Nagy Mariann, Tel.: +40773399854

Varga Emese

Báthorysok találkozója Medgyesen

„Az ember csak annyit ér és csak annyira ember; amennyire meg tudja őrizni lelke egy zúgában az örök gyermeket”
(Márai Sándor)

2015. augusztus 15-én találkoztak Medgyesen a Báthory István Általános Iskola 1976-ban végzett diákjai. Közel negyven év távlatából, megható, örömteli és boldog volt a viszontlátás.

Majd negyven év hosszú idő, egy élet. Küzdelmes éveket éltünk meg az elmúlt 39 évben. Becsületes tanulással, szakma-, diplomaszerezéssel, családalapítással, munkával, vagyis sok-sok munkával. Legtöbben távol szülővárosunktól sikerült ezt megvalósítani.

Nagy öröm volt számomra a szervezésben való részvétel. Úgy éreztem valamennyien örültünk az osztálytalálkozóznak. Felidéztük a megtörtént iskolai élményeket, melyek mély nyomott hagytak bennünk, sok emlék, érzés, ezernyi kérdés. Mind-

mind szép emlék szívünkben. Hadd álljon itt emlékül Csutorásné Gulácsi Ilonka osztálytársunk erre az alkalomra irt versének pár sora:

„Oly sok a válasz, egyszerre mondanánk,
De mégis úgy érzed, hogy nem nyílik szóra szád.
Mert minden eltölpül, oly csodás a látvány,
Az, hogy mind itt vagyunk együtt ennyi év után.
Boldogság árasztja el a lelkünk és szívünk,
Csak nézzük egymást, s a pillanatnak élünk.
Köszönet és hála mindenkinek,
Kinek fontos volt, hogy e napon jelen legyen.,,

Nem élhették meg ezt a találkozót drága emlékü osztálytársaink: Csiki Márta, Mohi Zita, Sebestyén Tibor. Emlékük legyen áldott!

Tanítóink, tanáraink, Turcza Emma, Elekes Emődné, Szikszay Jolán, Diller Anna, Sárkány Judit, Kocsis Árpád, Farkas Károly, Farkas Magda,

Konc Ilona, Maksay György és sokan mások, elindítottak bennünket a hosszú úton a következő szavakkal: „Dolgozni, csak pontosan szépen, ahogy csillag megy az égen, úgy érdemes!”

Tanításaik révén, valamint szüleink nevelése révén ide jutottunk, ahol most vagyunk. Felnőtt emberekké váltunk. Legtöbben több gyermekkel és unokával megáldva. Az idézet ránk szabott lett! Ha élnének, büszkéik lehetnének erre az évfolyamra. Köszönjük, hogy velünk volt Jakab Ágnes óvó néni, Iszlay László tanár Úr, akit felkértünk, hogy vállalja az osztályfőnöki szerepet.

Minden megjelent diák elmesélte eddigi életútját, sorsát, álmait. Majd kegyelettel megkoszorúztuk néhai pedagógusaink sírját a római katolikus és református temetőben. Köszönjük a résztvevőknek és meleg szívvel várjuk a következő találkozást!

„Útjaink százfelé válnak,
de szívünk egy célért dobog,
nekivágunk a küzdelmes mának,
és épít karunk egy szebb holnapot.”

(Arany János)

Balázs Béla Attila

RMDSZ küldött gyűlés volt szeptember 24-én

Az RMDSZ (Romániai Magyar Demokrata Szövetség) Szeben megyei szervezete 2015. szeptember 24-én, csütörtökön tartotta meg küldött gyűlését a megyesi Millennium-Házban.

A gyűlésen rész vettek az RMDSZ megyei küldöttei, valamint a megyei RMDSZ választmánya.

Az RMDSZ küldött gyűlés napirendi pontjai a következők voltak:

1. Elnöki beszámoló
2. SZKT (Szövetségi Képviselők Tanácsa) tag megválasztása
3. A Kulturális Autonomia Tanácsba új tag megválasztás
4. Megyei Alapszabályzat összhangba hozása az országgal
5. 2016-os választásokra való felkészülés
6. Egyebek

Fazekas Attila

Támogatóink:

EUROTAS KFT

Aurel Vlaicu utca, 94 szám
Tel: 0369/449726;
0743090906; 0743090938;

- GUMIABRONCSOK, VAS- ÉS ALUFELNIK
MINDEN AUTÓRA VERHETETLEN ÁRON!
- GUMISZERVÍZ: SZERELÉS, EGYEN-
SÚLYOZÁS, VULKANIZÁLÁS.

Birou Logistica MEDIAS : str. A. Vlaicu nr.106, 0744-588936,
Tel&Fax 0269-448049 Centru Tehnic SIBIU
str. St. cel Mare nr.102A, 0744-588369, Tel&Fax 0269-235549
web site : www.techservice.ro, e-mail : medias@techservice.ro

ADEZIVI, ETANSANTI,
RULMENTI, CURELE, SCULE
ECHIPAMENTE SI
CONSUMABILE
INDUSTRIALE
**TECH
SERVICE**

**„Jelenlegi presztízünket volt
diákjaink sikere támassza alá!”**

November 28 - február 28 között:
- aki feliratkozik a B kategóriára, 50%
árkedvezményt kap az A kategóriára
- aki feliratkozik a C, vagy C+E kategóriára,
az A kategóriát ingyen végezheti el

S.C. Levy Car S.R.L.
Medgyes, Lucian Blaga u., 2. sz.
Tel/Fax: 0369 434 443
Mobil: 0771 250 329

Sună bine!
www.audioexpert.ro

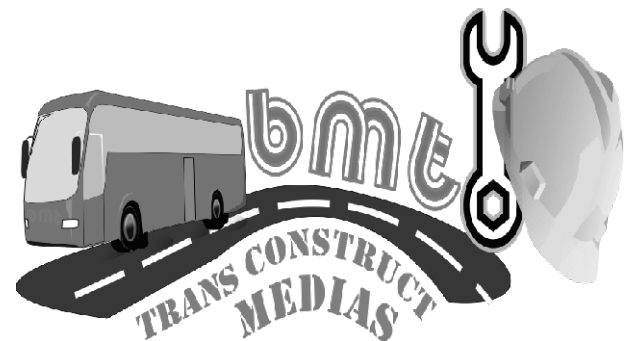
RO - 551026, Medias
Str. I. Ghe. Duca, nr. 32, et. 1
Telefon/Fax: 0269-834.422
Mobil: 0740-063.748
E-mail: info@audioexpert.ro

rulmenți, șuruburi, simeringuri, curele

HERASIB
YOUR SUPPLIER

RO - 551041 Medias
Str: Aurel Vlaicu nr. 104
Tel./Fax: 0269-842069
Mobil: 0740-063.748, 0752-294637
e-mail: vanzari@heraindustrial.ro

MEDGYES

Szebeni út, 174 A szám

Tel. 0269 838 241

Fax 0269 806 242

e-mail:

office@bmttransconstruct.ro

XVII.
SZEKEN MEGYEI
MAGYAR
NAPOK 2015
Október 16-25

Stand-up comedy Filmvetítés

Szüreti bál Slam Poetry

Színház Operett Törpe klub

Szabadulóra Sporthétvége

Film maraton

Szervezők:

Támogatók/Partnerek:

A SZERKESZTŐSÉG

*Nagy-Küküllő***Főszerkesztő:**

Fazekas Attila

Felelős szerkesztő:

Balázs Botond

Főmunkatársak:Balázs Béla Attila, Toth Zoltán, Szatmári Ferenc, Fazekas Attila,
Dávid Enikő, Varga Emese**Technikai szerkesztés:**

Fazekas Attila

Korrektúra:

Simon Eszter

Lap - arculat, imázs:

Fazekas Attila

*Megjelenik havonta a
medgyesi MADISZ
gondozásában.*A lap elektronikus formában is olvasható a www.medgyes.ro honlapon.**Postacím:**

jud: Sibiu loc: Mediaş str: C.I.Brătianu Nr:32 Cod: 551003

E-mail:

nagy_kukullo@medgyes.ro

Nyomdai kivitelezés:

S.C. Tipo Trib S.R.L.

ISSN - 2247 0115

www.medgyes.ro